

ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОЇ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА

Левченко Фессалоніка Григорівна

кандидат педагогічних наук, доцент,
старший науковий співробітник
відділу профільного навчання
Інститут педагогіки НАПН України

У сучасних нормативно-правових документах, що освітлюють організацію освітнього процесу зазначається, що педагогічні працівники зобов'язані постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру.

Моделлю педагогічного працівника сьогодення передбачено такі якості, як: готовність до застосування нових освітянських ідей, здатність постійно навчатись, бути в постійному творчому пошуку. Здобути ці якості сучасний вчитель може в процесі самоосвітньої діяльності.

Свідома діяльність з удосконалення своєї особистості як фахівця і є самоосвітою. Вона полягає у адаптуванні своїх індивідуальних якостей до вимог педагогічної діяльності, у постійному підвищенні професійної компетентності та неперервному вдосконаленні якостей своєї особистості.

Самовдосконалення як соціальний процес базується на вимогах суспільства та професії до особистості фахівця. Причому вимоги, що висуваються спеціалісту, повинні бути вище тих можливостей, що має людина [1].

Самоосвітня діяльність матиме результат тоді, коли буде правильно спланована. Саме в цій ситуації на допомогу приходить нова технологія організації часу для здійснення діяльності тайм-менеджмент.

Метою тайм-менеджменту як технології формування культури праці є навчання вчителів методам самоорганізації власної діяльності й допомога у формуванні відповідних навичок самоорганізації. Застосування тайм-менеджменту відкриє можливість вчителю більш ефективно використовувати власний час, щоб здійснювати професійну діяльність, а також використовувати власний вільний час для самореалізації та саморозвитку.

Тайм-менеджмент включає в себе широкий спектр діяльності, серед яких: постановка цілей; розподіл часу; складання списків; розстановка пріоритетів; аналіз використання часу тощо. Технологія тайм-менеджменту відкриває можливість кожному вчителю ефективно планувати розклад свого дня, тижня, місяця [2, с. 56].

За допомогою тайм-менеджменту вчитель має можливість визначити пріоритети, здійснити попереднє планування й чітку організацію, контролювати власний час.

З-поміж основних завдань тайм-менеджменту розрізняють наступні: 1) підвищення власної працездатності; 2) постійний контроль за якістю

виконаного; 3) аналіз щоденного розпорядку дня та його оптимізація; 4) вдосконалення навичок використання бюджету власного часу; 5) вміння відмовлятися від неефективних і нераціональних видів діяльності; 6) раціональне планування часу й виконання всіх поставлених завдань у визначені проміжки часу; 7) правильна організація часу для діяльності та відпочинку [3, с. 88-89].

Технологія тайм-менеджменту відповідає основним методологічним вимогам – концептуальності, системності, ефективності й відтворюваності [4, с. 21].

Ефективне використання тайм-менеджменту передбачає врахування індивідуальних особливостей особистості таких як: біологічний годинник, тип організації часу, темперамент. Використання такого підходу в організації та плануванні власного часу допоможе максимально підвищити продуктивність розумової діяльності. Окрім цього, потрібно враховувати й інші індивідуальні особливості особистості вчителя, що можуть слугувати негативними чинниками, відволікати від процесу діяльності та значно знижувати її продуктивність, зокрема: ставлення до шуму, здатність виконувати монотонну роботу, вміння переходити від виконання одного типу діяльності до іншої тощо.

Тайм-менеджмент як педагогічна технологія для вчителя застосовується у якості послідовної, цілеспрямованої діяльності, що ґрунтується на застосуванні технік з метою ефективного використання власного вільного часу в повсякденному житті. Тоді як технології тайм-менеджменту, як організаційно-технічна складовій властиві такі основні ознаки, зокрема: алгоритмічність у самоорганізації діяльності; унікальність особистісного стилю кожного вчителя в здійсненні самоорганізації діяльності; постійна готовність оптимально використовувати власний вільний час. [3, с. 89]

Поради педагогам з тайм-менеджменту, що дозволять підвищити власну продуктивність праці, а також виокремити час на самореалізацію і саморозвиток. Серед таких порад: підготовка заздалегідь (складання списку справ, які варто виконати протягом дня); формування графіку (планування часу, який витрачається на різні види діяльності протягом робочого і вільного часу); пробудження у один і той же час (дозволяє вдало організувати свій день); перерви в роботі (важливо так спланувати свій робочий час, щоб можна було зробити перерву, для педагога це перерва між уроками, яку краще використовувати для самореалізації і саморозвитку); прибрати відволікаючі фактори (повідомлення в соціальних мережах в телефоні, телефонні дзвінки тощо); концентрація уваги на одному завданні (можливість виконувати одразу декілька справ, завдань розвинена у невеликій кількості людей, тому варто ставити за мету виконати успішно одне завдання потім змінювати вид діяльності); володіння вмінням відмовляти; уникати перфекціонізму; визначитися з цілями; розставити пріоритети (уникнення авралів і проблем); вміння делегувати власні обов'язки іншим; вміння фокусуватися; розподіл великого обсягу роботи на елементи; визначення продуктивного часу; використання календаря.

Отже запропонована технологія ефективної самоосвітньої діяльності вчителя є глибоко педагогічною, незважаючи на її традиційний розгляд як технології сфери менеджменту, оскільки вона включає взаємодію вчителя і соціуму; враховує мету, методи, засоби і форми самоосвітньої діяльності; формує ціннісний підхід до самого себе, зокрема до самоорганізації, і як результат – сприяє раціональному використанню часу та особистісному самовдосконаленню й саморозвитку особистості вчителя.

Список літератури:

1. Бодалев А.А. Личность и общение. Москва. Международная педагогическая академия, 1995. 328с.
2. Кучинская Н. Л. (сост.) Тайм-менеджмент как основа успешного обучения в учреждении высшего образования. Минск, 2015. 37 с.
3. Дудка Т. Педагогічна технологія «тайм-менеджмент» як засіб формування професійного інтересу студентів до туристичної діяльності. Обрії. 2014. № 1. С. 20–23.
4. Кузовлева Н. В. Воспитание культуры умственного труда магистрантов и аспирантов в высшей школе : дис. д-ра. пед. наук :13.00.08. Орел, 2016. 1011 с.